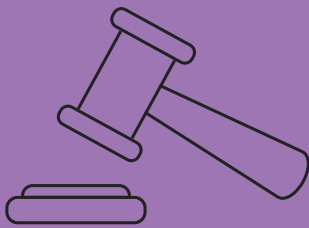

[autismebladet]

LANDSFORENINGEN AUTISME
MEDLEMSBLAD NUMMER 1 - 2018

Retten til grundlæggende uddannelse er en menneskeret

Den ret er der mange autistiske børn og unge, der aldrig har fået opfyldt.

De børn, vi kender til, som ikke har været i skole i et helt år - eller i tre år - får ikke de mange timers manglende undervisning godtgjort på et senere tidspunkt.

Det er en alvorlig krænkelse af deres menneskerettigheder.

Ønsker du en stand på
SIKON konferencen?

Konferencen afholdes den 23. & 24. april 2018.
Standende har plads i forhallen på ODEON i Odense,
hvor SIKON forventer ca. 800 deltagere.

Når du har stand på SIKON konferencen:
Får du dit logo + link på Landsforeningen Autismes hjemmeside
samt din reklame på konferencens monitorer,
både i ODEON og på Hotel H.C. Andersen.

Stand 2x3 meter kr. 7.000,-
Stand 2x6 meter kr. 11.000,-

Kontakt Maria på: kursus@autismeforening.dk

*Hendes Kongelige Højhed
Prinsesse Marie er protektor
for Landsforeningen Autisme.*

MEDLEMSBLAD NR. 1 - 2018

Medlemsbladet udgives af
Landsforeningen Autisme

Ansvarshavende redaktør

Heidi Thamestrup
formand@autismeforening.dk

Redaktion

Heidi Thamestrup
Fie Hviid Olesen

Foto Pixabay

Illustrationer Sara Rasmussen

Tryk Filipsen Grafisk Produktion

Oplag 8.200 stk

ISSN 2245-3423

Vil du have en annonce i Autismebladet?
Kontakt: redaktion@autismeforening.dk

Annoncer og artikler fra samarbejdspartnere
og annoncører i Autismebladet er ikke nødven-
digvis udtryk for Landsforeningen Autismes
holdninger

Indlæg, kommentarer, bidrag mv. bedes
sendt til redaktion@autismeforening.dk
Bladet sendes gratis til Landsforeningen
Autismes medlemmer

INDHOLD

Har små mennesker også menneske- rettigheder?	4
Skolevægning er, når et barn ikke magter skolekonteksten	6
Ny stor rapport om skolevægning fra Institut for Menneskerettigheder	10
Børn med autisme svigtes i sager om skolevægning	14
Kredsens aktiviteter.	24

Har små mennesker også menneskerettigheder?

Af Heidi Thamestrup, formand for Landsforeningen Autisme.

I august 2016 var jeg til et møde på Institut for Menneskerettigheder. Umiddelbart forbinder jeg Instituttet med sikring af forholdene for indsatte i fængsler. Med afdækning af fysisk og psykisk tortur. Med stigmatisering af minoriteter. Med krænkelser og seksuel udnyttelse af børn. Med "trafficking" og alle andre former for handel med mennesker.

Men Institut for Menneskerettigheder tager sig også af andre ting.

Retten til grundlæggende uddannelse er en menneskeret. Den ret er der mange autistiske børn og unge, der aldrig har fået opfyldt. De børn, vi kender til, som ikke har været i skole i et helt år - eller i tre år - får ikke de mange timers manglende undervisning godtgjort på et senere tidspunkt. Det er en alvorlig krænkelse af deres menneskerettigheder.

Nå, men mødet var indkaldt, fordi Instituttet havde bemærket, at

en stor gruppe børn med autisme ikke kommer i skole, og da jeg ankom, lå Landsforeningen Autismes inklusionsundersøgelse på bordet. Men det var klart, helt fra begyndelsen, at årsagen til, at de autistiske børn ikke kommer i skole, var et stort mysterium.

Jeg svarede på spørgsmål om, hvorfor forældre holder børnene hjemme fra skolen: Er det for at presse kommunen til at give børnene et specialtilbud? Hvorfor gør forældrene ikke noget ved sagen - opdrager børnene eller involverer lærerne? Jeg blev også spurgt om, hvad der er galt med børnene - børn vil jo normalt gerne lære noget og være sammen med andre børn...

På mødet lovede jeg at bede forældre henvende sig på Institut for Menneskerettigheder, hvis de stod med en alvorlig skolevægringssag. Instituttet var bekymrede for, om de kunne skaffe sager nok til at understøtte en rapport om proble-

met. Jeg tilbød at skaffe hundrede sager eller flere - det rystede de på hovedet af. Men faktisk havde Landsforeningen Autisme på det tidspunkt i august min. 5 nye henvendelser om skolevægrende børn per dag.

Antallet af sager skyldes måske, at mødet blev holdt lige efter skolestart. Men graden af alvor hang som tyk tåge i luften. For de mange henvendelser handlede ikke bare om skolevægring, de handlede også om handicappede, angste og stressede børn, der blev udsat for daglige overgreb. Magtesløse forsøg på at guide, lokke og true børn på 6-12 år, til at gå i skole.

Før jeg forlod Instituttet, gjorde de mig opmærksom på, at den endelige rapport ikke handlede om autisme. Den ville komme til at indeholde cases og anbefalinger vedrørende alle former for handicap hos børn, der ikke kom i skole. Jeg overvejede et øjeblik at fortælle dem, at de kunne spare ressour-

cer, hvis de satte fokus på autismedelen - men jeg ved jo godt, at det nogle gange kan betale sig at lade folk få de gode ideer selv.

Rapporten kom til at hedde "Retten til Uddannelse", og den kom til at handle om børn med autisme og ADHD. Når jeg læser rapporten, er der særligt to ting, der kradser på mit øjeblikke. Det ene er skoleledernes lokalisering af problemet. Hele 49 % af skolelederne mener, at når børnene ikke kommer i skole, så handler det i "nogen grad" om, at forældrene ikke støtter barnet tilstrækkeligt. Det bliver værre, for 47 % bedømmer, at skolevægningen "slet ikke" har at gøre med, at skolen "ikke har tilstrækkelig viden" om, hvilken støtte barnet har krav på.

I rapporten udtaler en skoleleder, at "overbeskyttende forældre beslutter på deres børn vegne, at de ikke kan klare at gå i skole".

Hertil er der ikke meget andet at sige, end at man, når man ikke ser sin egen uformåenhed, kan have rigtigt svært ved at håndtere den. Holdningen sætter naturligt nok alle former for samarbejde med forældrene på "standby".

Den anden sag er sagen om tabt arbejdsfortjeneste. Her oplevede vi i 2017, at kommuner i hele landet fratog forældre deres kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Ikke fordi familiens situation på nogen måde havde bedret sig, men fordi børnene var visiterede til et skoletilbud og dermed var skoleforvaltningens ansvar. Når skolen skal passe på børnene, er der ingen grund til, at forældrene går derhjemme på tabt arbejds-

fortjeneste. En embedsmand i Aarhus Kommune fortalte mig, at det også var for forældrenes skyld - en slags motivation, der skulle få dem tilbage på arbejdsmarkedet. I kølvandet på kommunernes praksis hørte vi fra en mængde forældre, at de nu stod helt uden indkomst. Hvornår går det op for kommunerne, at man ikke motiverer børn til at gå i skole ved at gøre deres forældre fattige?

Man skulle tro, at en afrapportering fra Institut for Menneskerettigheder, der kortlægger så store brud på børns menneskerettigheder, ville få gardinerne til at blafre i Undervisningsministeriet. Men det gør den ikke. Ministeren afærdigede rapporten i Information med, at hun har igangsat en undersøgelse. Jeg mener ikke, det er undersøgelser, vi mangler; jeg mener, det er handling!

Få dage efter udgivelsen af "Retten til Uddannelse", udkom der en anden rapport fra Institut for Menneskerettigheder. Den har jeg tænkt mig at se nærmere på. Rapporten indeholder undersøgelser af borgernes retssikkerhed i sociale sager - med fokus på kommunernes møder med borgerne...

God fornøjelse med dit Autismeblad!

Heidi Thamestrup

Skolevægning er, når et barn ikke magter skolekonteksten

Interview med autisemekonsulent Dorthe Hölck, GoBetween. Dorthe Hölck er VISO specialist bla. ift. skolevægning.

Hvad er skolevægning?

Skolevægning er, når et barn ikke magter skolen. Nogle mennesker opfatter det, som om barnet værger sig – eller ikke vil – i skole, men sådan er det ikke. Det handler om den kontekst og de rammer, der er i skolen. Det handler om, at skolen skaber en hverdag, som børnene ikke kan være i, hvor børnene bliver stressede og mistrives.

Generelt er der fokus på børn, der ikke vil i skole. Kommuner og skoler ser dem ofte som forkælede børn, der selv vælger, at de ikke gider skolen. Og man ser på forældrene som nogen, der lader barnet styre – at forældrene ikke formår at få børnene i skole. Men skolevægning handler ikke om lyst til at gå i skole eller om forældreskab. Det handler om børn, som ikke KAN komme i skole, fordi de mistrives. Hvis vi skal have børnene i skole, er vi nødt til at se på rammerne i skolen og nødt til at tilpasse rammerne til barnet.

Hvorfor er det børn med autisme, der har skolevægning?

Skolen er scenen for et massivt socialt samspil. Og der er det vigtigt, at skolen har viden om, hvad autisme er. Alle børn gennemgår en udvikling indenfor sociale spilleregler, forestillingsevne og leg, inden de starter i skole. Men børn med autisme følger ikke den "almene" udvikling af de færdigheder, fordi det er nogle af de store områder, som autisme skaber udfordringer i. Børnene starter i skolen og deres fokus er helt klart fagligt – de kan læse, og de kan lide at lære – men de har det svært socialt med de mange uskrevne og usagte regler, der er i skolen. På grund af deres faglige evner kan der gå lang tid, hvor lærerne er forblændet af børnenes hungren efter faglig viden. Men efter et stykke tid ser de voksne på børnenes sociale evner og begynder at stille krav til det sociale samspil hos børnene. Her kan børn med autisme ikke følge med, og det er der, mistrivelsen starter. Når barnet ikke forstår en besked eller gør noget, det ikke skal, så bliver det korrigeret på samme måde

som andre børn - men barnet med autisme forstår ikke anvisningen. I folkeskolen skal man være kompetent på det sociale område, og netop her skal børn med autisme have hjælp til at navigere. Man skal være både stærk og kompetent, hvis man skal hjælpe et barn på netop de områder, som børn med autisme grundlæggende er udfordrede på.

Der er mange ting i en almindelig skolehverdag, der belaster børn med autisme. Transport til skolen, de fysiske rammer i klasselokalet, ustrukturerede pauser, kravet om selvforvaltning, leg med andre børn og, ikke mindst, de mange skift af lokalitet og aktivitet i løbet af dagen.

Der er sket en markant og mærkbar afspecialisering i samfundet – ikke mindst i skolerne. Skolevægning er et alvorligt tegn på, at et barn med autisme ikke mødes ordentligt og med faglighed. Man er nødt til at anerkende, at autisme er en helt særlig kognitiv udviklingsforstyrrelse. Børnene skal mødes på den rette måde – med viden og forståelse – i skolen, så de får den støtte, de har brug for. Rammerne i folke-

skolen - og desværre alt for mange specialskoler - er ødelæggende for børn med autisme at være i. Og det bliver kun værre, når de ikke tidligt får hjælp til at navigere rundt i skolens uskrevne regler og normer.

Hvordan er det kommet så vidt?

Inklusion og skolereform har haft stor betydning for, at flere børn med autisme nu får skolevægring. Men vi ser det desværre også i specialskoler. Det går galt, når børn med autisme ikke får hjælp til at lave strategier og navigere i skolens mange regler og forventninger – Hvordan skal man lege i frikvarteret? Hvorfor skal man række hånden op? Hvad betyder det, når en lærer siger ”nu må I gerne finde jeres bøger frem”?

Nogle børn med autisme er rigtig gode til at kopiere andre børns adfærd i skolen. De spejler sig i klassekammeraternes adfærd. På den måde bliver de gode til at ”spille en rolle” i skolen og skjule, at de er i mistrivsel. Lærere og pædagoger ser det ikke. Men barnet kan

Børn er grundlæggende beskyttet af: Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention (EMRK), de generelle FN-konventioner, Børnekonventionen og Handicapkonventionen.

Kilde: Rapporten ”Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole” fra Institut for Menneskerettigheder.

ikke blive ved med at spille rollen på langt sigt - det kræver alt for mange kræfter. Forældrene begynder at kunne mærke tegn på overkompensation derhjemme. Barnet bliver meget træt af det sociale, og det reagerer med at trække sig, når det kommer hjem. Eller også bliver det sygt eller reagerer vredt og aggressivt derhjemme, fordi det bruger alle sine kræfter på at sidde og opføre sig korrekt i skolen. Når forældrene fortæller til skolen, at barnet ikke trives, så kan lærere og ledere ofte ikke genkende det fra barnets adfærd i timerne. Det kan være meget svært for familien at

få andre til at se barnets mistrivsel og skolevægring. Det gør det svært at få støtte. Jo længere tid barnet mistrives, jo værre bliver det. Ofte ender det med, at barnet bukkes under og bliver skolevægende.

Der er også børn med autisme, der ikke lader som om, men som falder ind i rollen som den ’kloge’ i klassen, computer-nørden eller den, der er alene i frikvarteret. Rollen tager de ofte på sig hele skoledagen - men det betyder ikke, at de trives.

Skolen indebærer en mængde udfordrende elementer for børn med autisme. Der er fridage, projektuger – hvor man arbejder tværfagligt – lejrskoler, frikvarter og mange skift, som alle kan være svære for et barn med autisme at håndtere, forstå og navigere i. Skift er en af de ting, man skal være meget opmærksom på. Skiftet fra hjem til skolen – fra bilen og ind på skolen – skift mellem klasselokaler og alle de andre skift på en dag. Der er mange faktorer, som barnet skal forholde sig til. Hvem skal jeg køre sammen med i bussen eller i taxa til skole? Hvorfor kører chaufføren 55 km/t, når man

kun må køre 50? Hvorfor kører vi en anden vej end normalt? Skal jeg sige noget til de andre børn?

Man er nødt til at lave nogle aftaler med barnet og strategier for at få barnet til at klare de mange skift. Den slags kan de ikke beslutte sig til selv. Og det er ikke nok, at de voksne laver tiltag uden at have faglighed bag. Flere skoler laver aftaler med forældre om, at de

f.eks. kan være udenfor klassen det første kvarter af skoledagen, fordi barnet ellers ikke kommer af sted. Men der er nødt til at være en strategi for at udfase aftalen også. Forældrene kan jo ikke sidde på skolen hver dag i 9 år.

Det er afgørende, at de voksne, der arbejder med børn med autisme, har kompetencer og viden om

autisme, for at de kan støtte barnet i skolen. Det er en stor opgave for lærere og pædagoger. Og det er vigtigt få børnenes perspektiver med. Det kan se ud af et – men vise sig at være noget helt andet, når man hører det fra barnet. Vi skal lytte til børnene.

Mange folkeskoler og specialskoler forsøger at lave forskellige til-

*Illustration
Sara Rasmussen*

tag rundt omkring i skolen – en bestemt struktur, transport til skole eller give barnet lov til at sidde på biblioteket i pauser. Men de glemmer at kigge på, hvad det enkelte barn har brug for. Alle børn med autisme skal ikke have de samme tiltag, for hvert barn har forskellige udfordringer og støttebehov. Skolerne skal kigge på, hvorfor barnet fik diagnosen til at starte med? Og hvad betyder autismen for barnet? Hvis vi ikke alle kigger på det og bare lader børnene fortsætte i mistrivsel i skolen, så fører det til kormorbide tilstande som angst, OCD, stress og depression.

Hvilken betydning har inklusionen?

Inklusionen handler om, hvordan skolen skal tilpasse sig barnet – og hvor det er rimeligt, at barnet tilpasser sig skolen. Men lige nu er det mest barnet, der bliver bedt om at tilpasse sig. Når skoler forsøger at støtte et barn, der ikke trives, så ender det ofte som eksklusion – ikke inklusion. Barnet hol-

Om graden af inklusion siger Børnekomitéen, at begrebet ikke skal forstås eller praktiseres således, at barnet blot integreres i den normale undervisning. Der skal tages individuelle hensyn for at sikre reel og lige adgang, og der skal allokeres øremærkede midler til indretning af undervisningsfaciliteter og uddannelse af lærere.

Kilde: Rapporten "Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole" fra Institut for Menneskerettigheder.

des hjemme fra udflugter, holder frikvarter alene i biblioteket eller er ikke med til idræt – det er eksklusion, og er med til at skabe mere mistrivsel hos barnet. Det skaber skolevægring.

Der er en grund til, barnet har en diagnose – at barnet skal have hjælp og støtte. Autismen er en gennemgribende udviklingsforstyrrelse, og børnene tænker og oplever anderledes end neurotypiske børn. Derfor skal vi i inklusionen have barnets perspektiv med og sørge for at tilpasse skoledagen til dem. Det er en stor udfordring, at lærerne og skolerne ikke har viden nok og ikke sætter sig ind i, hvor svært det er for børn med autisme at være i de rammer, der er i folkeskolen.

Skolevægring skal tænkes som en kommunikation fra barnet – at de ikke trives og ikke har det godt. Og det kræver viden at holde øje med mikrosignalerne på begyndende skolevægring – ondt i maven, trækker sig i pauserne, er meget alene. Hvis man holder øje med det, så kan man nemmere fange skoleværing, inden det går galt.

Hvad skal der gøres?

Der er skoler, der kontakter VISO, når de virkelig har brug for hjælp. Og det er vigtigt, de har den mulighed. For VISO er det i den situation vigtigt, at de har skolelederne med på alle tiltag og beslutninger, fordi det er afgørende for at kunne sætte effektivt ind med indsatser i skolen. Og det er vigtigt, at de tager sig tid til at lade nye indsatser virke. Der er ikke noget quick-fix mod skolevægring – og det bliver ikke løst på et par dage. Det tager tid og kan være meget ressour-

Når der er tale om børn med skolevægring, vil der ofte være tale om børn, der er omfattet af servicelovens regler om handicapkom-penserende eller sociale ydelser, og børn, som tillige har behov for sundhedsfaglig udredning eller behandling. Ansvar for handicapområdet og det sociale område ligger ligesom ansvaret for folkeskolen hos kommunerne, mens ansvaret for sundhedsvæsenet er regionalt placeret.

Kilde: Rapporten "Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole" fra Institut for Menneskerettigheder.

cekrævende, men i sidste ende er det nødvendigt for at give børnene mulighed for at afslutte uddannelsen og klare sig godt.

Skolevægring er en kæmpe problematik! Der er børn, der bliver gjort til førtidspensionister eller personer i ressourceforløb allerede som børn, fordi de bliver tabt af skolerne. De skal mødes med faglighed og have den støtte, der er rigtig for den enkelte. For børn med autisme er det meget problematisk socialt, at de ikke kommer i skole – og også samfundsmæssigt er det et stort problem.

Ny stor rapport om skolevægning fra Institut for Menneskerettigheder

En rapport fra Institut for Menneskerettigheder kaster nu lys på de store problemer, der er med skolevægning hos børn med autisme. Og der skal politiske indsatser til.

Af Fie Hviid, journalist

Institut for Menneskerettigheds rapport - "Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole" – om skolevægning er 83 sider lang. Det er 83 sider, hvor alle regler og love på området bliver gennemgået, og flere sager med børn med skolevægning bliver undersøgt. Rapporten er resultatet af et års arbejde med fokus på børn, der ikke trives i skolen – og den kaster lys på adskillige områder, hvor handicappede børns basale rettigheder krænkes.

Uddannelse er en menneskeret for alle børn i Danmark. Men alt for mange børn med autisme må sidde derhjemme uden at få den undervisning, de skal have, fordi de ikke kan magte skolemiljøet. Og det er en af grundene til, at Instituttet nu er dykket ned i området.

“

Men inklusionen skal ikke betyde, at der er børn, der ikke får undervisning, fordi de ikke trives i skolen

”Vi valgte at kigge nærmere på skolevægning - til dels fordi det at modtage uddannelse er en menneskeret, og at det er derfor en krænkelse af barnets basale menneskerettigheder, når de ikke kommer i skole. Og så også fordi vi fik flere konkrete henvendelser ind fra borgere, som har sager kørende med deres børn, der ikke har været i skole i flere må-

neder og endda år. Det er uacceptabelt, og derfor var det vigtigt for os at kigge nærmere på det,” siger Nikolaj Nielsen, teamleder i Institut for Menneskerettigheder og en af forfatterne bag rapporten.

Skolevægningen er ifølge Instituttet dybt problematisk og alvorlig, da det betyder, at børn bliver stoppet både fagligt og socialt. Institutets formål med rapporten er derfor at tjekke, om loven og reglerne sikrer børn med autisme den samme ret til uddannelse som alle andre.

Overrepræsentation af autisme

Rapportens titel rummer alle børn med handicap, men indeni er der særligt fokus på børn med autis-

me, fordi der for de børn er særlige udfordringer med skolevægring, som hverken skoler eller kommuner er gearede til at håndtere. Autisme er et usynligt handicap, som kræver særlig viden og faglighed. Børnene overpræsterer i skolen, og lærerne ser derfor ikke deres mistrivsel.

Der findes ingen undersøgelser eller viden om omfanget af børn med autisme, der har skolevægring. Landsforeningen Autismes egen Inklusionsundersøgelse fra 2017 viser, at en tredjedel af børnene i folkeskolen har haft skolevægring i uger, måneder eller år.

Og netop inklusionen er et af de tiltag, der har haft stor betydning for skolevægring. Ifølge Institut for Menneskerettigheder har inklusion

gjort det endnu mere relevant at undersøge. Børn med autisme er nogle af de børn, der kan opleve dårligere trivsel i mødet med folkeskolens skolemiljø.

”For os er skolevægring blevet endnu mere relevant at kigge nærmere

på efter indførelse af inklusionen. Vi er tilhænger af princippet med inklusion, og det er i god tråd med handicapkonventionen, at børn og unge med handicap går i skole med andre børn og unge. Men inklusionen skal ikke betyde, at der er børn, der ikke får undervisning, fordi de

Om undersøgelsen

Rapporten 'Retten til uddannelse - Når børn med handicap ikke går i skole' indeholder:

- En juridisk analyse af de nuværende love og regler på området.
- En praksisanalyse med gennemgang af 12 sager om børn med autisme, som har alvorlig skolevægring – og hvor sagen er endt med konflikt mellem familien og skole og kommune.
- En rundspørge blandt skoleledere (345 besvarelser, en svarprocent på 26 %).
- Anbefalinger til ændringer af regler og love.

ikke trives i skolen,” siger Nikolaj Nielsen fra Institut for Menneskerettigheder.

Overraskende nemt at finde alvorlige sager

Den nye store rapport beskriver regler, lovgivning og rettigheder i sager om skolevægning. Og der er der i høj grad plads til forbedringer. Der mangler mulighed for at klage over skolelederes afgørelser. Klageadgangen er uigennemskuelig. Ventetiden på afgørelser er urimelig lang. Og princippet om sektoransvarlighed bliver i højere grad en forhindring end en sikring for, at familierne får den hjælp, de har ret til.

Institut for Menneskerettigheder undersøgte til rapporten 12 'problemsager', hvor sagen er endt i konflikt mellem forældrene og myndighederne. Her kiggede de nærmere på den enkelte sagsgang og undersøgte, hvorfor sagen var gået i stå.

Når der laves store rapporter som denne, er det ofte svært at finde sager at undersøge, fordi det er så alvorlige emner, der tages op. Men denne gang var der meget at arbejde med. I Institut for Menneskerettigheder er de både meget overraskede over og bekymrede for, hvor nemt det var for dem at finde så mange og så alvorlige sager om skolevægning.

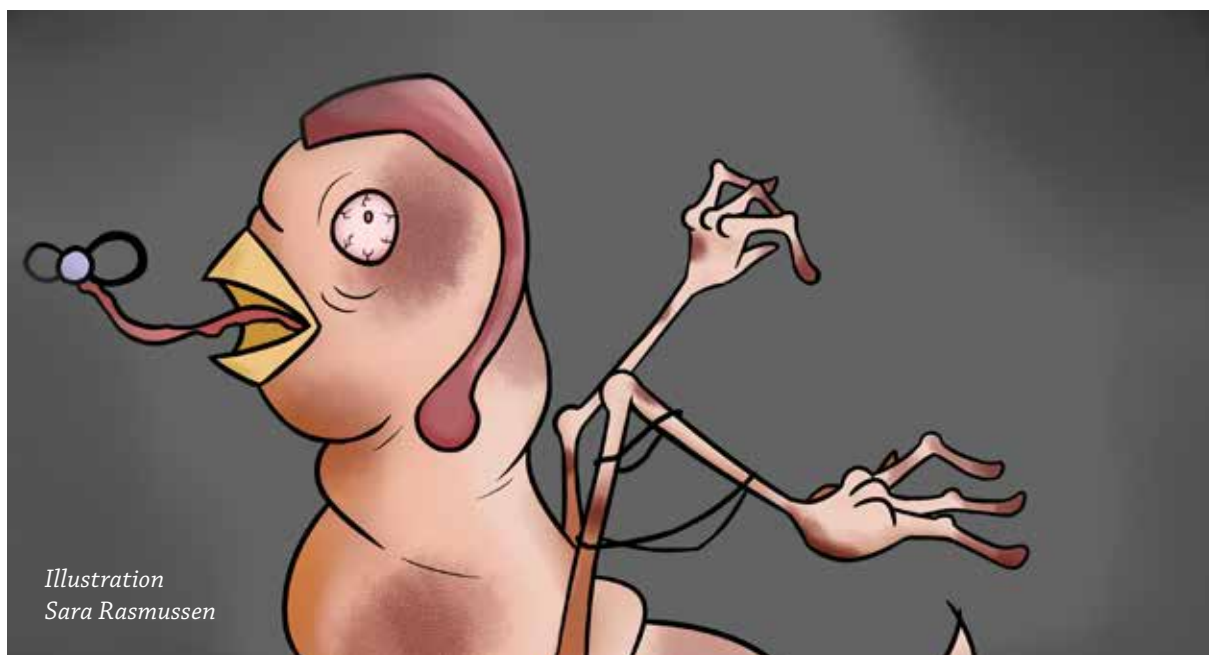
”Det kom bag på mig, at det var så let for os at finde de mange problemsager. Og at det er så alvorlige sager! Det er børn, der ikke har fået undervisning i flere måneder og år – og det er sager, der vil få så alvorlig indflydelse på deres liv fremover. Det er dybt problematisk,” siger Nikolaj Nielsen fra Institut for Menneskerettigheder.

Udover de 12 sager har Institutet interviewet 10 forældre og fået aktindsigt i ni forskellige sager. Desuden har de til rapporten lavet en rundspørge blandt 345 skoleledere.

Ændring kræver politiske indsatser

Rapporten om skolevægning kom ud i midten af december 2017, og målet er, at den skal være med til at skabe opmærksomhed hos politikerne på Christiansborg. Institutet sender derfor rapporten af sted til forskellige politiske ordførere og ministre, så de får spredt deres viden til politikerne. Det kræver nemlig politiske indsatser, hvis alle børn med autisme skal sikres deres ret til uddannelse. Og der skal være mere viden om skolevægning. ”Vores formål er, at det skal ud til politikerne og øge kendskabet til skolevægning hos myndighederne, så det kan sætte gang i forandringerne. Der skal politiske indsatser til for at sikre børnenes rettigheder i de sager,” siger Nikolaj Nielsen, Institut for Menneskerettigheder.

Rapporten indeholder flere konkrete anbefalinger til ændringer af de nuværende love og regler, som skal til for at sætte ind overfor skolevægning.

Børn med autisme svigtes i sager om skolevægring

Skolevægring hos børn med autisme rammer hele familien. Barnet selv, forældre og søskende får dårlig trivsel og stress – og imens bliver sagerne trukket i langdrag.

Af Fie Hviid, journalist

Vækkeuret ringer, og morgenen er fyldt med ondt i maven, opkastninger og angst, allerede inden barnet er stået ud af sengen. Sådan ser hverdagen ud for mange familier med børn med autisme, der bliver syge af at være i de rammer, der er i deres skole. Bare tanken om den kommende skoledag kan betyde, at barnet ikke får lukket et øje hele natten.

De fysiske og psykiske mén kommer ikke ud af det blå – de starter med små tegn på mistrivsel i skolen og bliver kun værre og værre ved for lang tid uden støtte i de forkerte rammer. Enden bliver, at børnene får skolevægring og går uger, måneder og år uden undervisning.

Inklusionsloven fra 2012 betød, at tusindevis af børn med autisme blev flyttet fra specialtilbud til folkeskolen for at blive inkluderet. Siden da har skolevægring og sager med

børn, der ikke får den rette støtte i skolen, fyldt mere og mere. I en ny stor rapport sætter Institut for Menneskerettigheder nu fokus på området – og understreger de alvorlige konsekvenser, skolevægringen har for både barnet og hele familien.

”Det at få undervisning er en menneskeret i Danmark, så det er en krænkelse af barnets menneskerettigheder, at de ikke er i skole. Det er selvfølgelig dybt problematisk og alvorligt, for det har store konsekvenser for barnets fremtid, hvis det ikke får en uddannelse. Og for os i Institut for Menneskerettigheder er det vigtigt, at lovene sikrer alle børns rettigheder. Som det ser ud nu, kan det gøres meget bedre!” Sådan siger Nikolaj Nielsen, teamleder i Institut for Menneskerettigheder og en af forfatterne bag rapporten.

30 børn i hver klasse, fokus på gruppearbejde og projekter, skiftende

Retten til fri undervisning i folkeskolen (eller et privat alternativ af tilsvarende kvalitet) er en af de få grundlovssikrede rettigheder i Danmark

Kilde: Rapporten ”Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole” fra Institut for Menneskerettigheder.

skemaer og lange skoledage. Inklusion kan være en særlig udfordring for børn med autisme. De får ikke fra starten den støtte, de skal bruge til at være med i klassen, og skolens rammer er ikke tilpasset børnene. Når trivselen forværres, bliver inklusionen hurtigt til eksklusion.

Institut for Menneskerettigheders rapport viser nemlig, at skoler, der forsøger at støtte et barn med autisme, men som ikke har den nødven-

dige viden, ofte vælger at fritage barnet fra de bestemte fag, timer og udfugter, som er ekstra udfordrende for barnet. Især løst strukturrede timer som idræt og musik kan være svære, og løsningen fra skolerne er at lade barnet sidde over. De ender derfor med at ekskludere barnet – ikke inkludere det.

Blandt andet beskriver en mor til to søskende med autisme i rapporten: ”Skolens løsning på problemerne var at give mine børn et kælderum, hvor de kunne sidde i frikvartererne.”

Ifølge Institut for Menneskerettigheder handler inklusion dog grundlæggende om, at skolen skal tilpasse undervisningen, så alle børn kan være med – ikke udelukke nogen.

”Princippet med inklusionen af flere børn med handicap er positiv, og generelt ser det ud, som om det går

godt med inklusionen. MEN det må ikke betyde, at nogle børn bliver efterladt, fordi inklusionen fejler. Vi kigger på arbejdet med, at det bør være miljøet i skolen – ikke barnet – der skal ændres. Ved løse fag som idræt må skolen sørge for mere struktur, så også børn med autisme kan indgå,” siger Nikolaj Nielsen, Institut for Menneskerettigheder.

Usynlig mistrivsel

Børn med autisme er på konstant overarbejde i løbet af de lange skoledage. Selvom de ikke trives, så bruger mange af børnene alle deres kræfter på at passe ind. Rapporten fra Institut for Menneskerettigheder understreger, at der er stor forskel på, hvordan skoler og forældre ser barnet. Børnene bliver ulykkelige og bryder sammen af udmattelse derhjemme, men viser det ikke i skolen. Lærere og skoleledere oplever kun, at barnet er ok i klassen,

og forstår derfor ikke forældrene, når de bekymrede fortæller, at barnet ikke trives. Forældrene må derfor kæmpe med skolerne og kommunerne for at møde forståelse for fraværet og få støtte til barnet. I mellemtiden får barnet det gradvist værre.

Institut for Menneskerettigheder har undersøgt flere sager om skolevægring i dybden og beskriver, at der i sagerne er fokus på barnet, både i hjemmet hos forældrene og i skolen. Når det alligevel ender i konflikt, er det, fordi parterne har helt forskellige forståelser af barnets trivsel og fravær. Og fordi de lægger ansvaret forskellige steder.

Ifølge en rundspørge blandt skoleledere til rapporten mener over halvdelen, 67 %, af de 313 adspurgte ledere, at hovedårsagen til børnenes fravær er manglende støtte fra forældrene. De to andre hovedårsager

til skolevægning er ifølge skolelederne, at skolen ikke har de økonomiske ressourcer til at støtte eleven tilstrækkeligt, og at elevens handicap vanskeliggør dens tilbagevenden til skolen.

En skoleleder beskriver det sådan i rapporten om skolevægning: ”Fra mit bord ser jeg, at en meget væsentlig årsag til skolevægning for elever inden for autismspektret er, at forældrene ikke magter at få deres barn af sted til skole – og dette af mange årsager. Og det her er ikke skrevet for at bebrejde forældrene, for alle vore forældre gør virkelig en kæmpe indsats her og forsøger efter bedste evne at få deres barn af sted til skole.”

Interviews med flere forældre i rapporten fortæller dog en anden side af sagen. Forældrene oplever, at skolen ikke lytter til dem omkring årsagerne til skolevægningen, og at skolerne ikke ser barnets mistrivsel og behov for støtte. For flere af forældrene handler det om, at skolen ikke har den nødvendige viden om autisme, så de kan se barnet og hjælpe det. Derfor er det forældrene selv, der ender med at få ansvaret.

En forælder til et barn med autisme fortæller blandt andet i rapporten: ”Skolen blev ved med at tisse mig ned og tog slet ikke mine bekymringer alvorligt.”

En anden forælder til et barn med infantile autisme fortæller sådan efter et møde med skolen:

”Da vi efter mødet får tænkt efter, får vi en fornemmelse af, at vores barns situation og vores udfordringer ikke rigtig er forstået. Det skyldes små kommentarer fra skolens afdelingsleder som: ”Hvis I synes, jeres barn er stresset, kan I jo tilmelde

Efter handicapkonventionen skal staten sikre en rimelig tilpasning af blandt andet skolers fysiske rammer, således at børn med handicap reelt er i stand til at benytte dem. Selvom fokus her er på fysiske handicap, bør man have sig for øje, at visse børn med kognitive handicap er særligt lys-, lugt- og lydfølsomme. De fysiske rammer kan således også spille en stor rolle i forhold til børn med autisme.

Kilde: Rapporten ”Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole” fra Institut for Menneskerettigheder.

jer et mor/barn-yoghald, og nogle gange må man som forælder bare påtage sig forælderrollen og sige: Sådan er det bare.”

Forældre må kæmpe for at få sat indsatser i gang i skolen, men samtidig tror de ikke på, at skolen har fagligheden til at skabe den tilpasning af undervisningen, der skal til, for at deres barn trives i klassen. De voksne i skolerne mangler grundlæggende viden om autisme.

En forælder til et barn med ADHD, angst, autisme og OCD siger blandt andet i rapporten:

”Vi har oplevet manglende fleksibilitet og mangel på individuelle hensyn til vores søn. F.eks. i forhold til brug af iPad, telefon og varmepude, som ville være en hjælp for ham, men skolen har ikke ønsket, at han måtte noget, som de andre elever ikke måtte.”

Vejen til støtte i folkeskolen er meget lang. Almene skoler forstår ofte ikke, at barnet har brug for en massiv indsats, hvis skolevægning skal forebygges. Og det sender sagerne i langdrag og børnene ud i endnu flere måneder uden undervisning. Uenighed mellem myndigheder og forældre om årsagen til barnets mistrivsel fremgår også af flere af de sager, som Institut for Menneskerettigheder har undersøgt. Det

får forskellige konsekvenser, og nogle forældre beskriver, at de oplever at blive truet med udelukkelse fra kontakt til skolen og lærerne via SkoleIntra, eller at de bliver mødt med sociale foranstaltninger som pålæg om, at de skal sørge for at barnet kommer i skole.

Ventetiden er lang

Sager om skolevægning er generelt længe undervejs. Både fordi det ikke opfanges i tide, og fordi der opstår konflikt mellem familien og myndighederne. Men også reglerne på området arbejder imod. Institut for Menneskerettigheders rapport viser, at det skaber store problemer, at der blandt andet ikke er regler for klageadgang, og at der mangler frister for ventetiden på afgørelser.

Der er begrænset mulighed for at klage over en skoleleders afgørelser på skoleområdet. Kun i sager, hvor barnet har brug for støtte i mere end ni timer om ugen, kan forældrene klage over et eventuelt afslag. Hvis sagen handler om støtte i mindre end ni timer om ugen eller andre indsatser og støttebehov i skolen, så kan der ikke klages over afgørelsen. Samtidig er der ingen fastsatte frister for, hvor lang tid det må tage en skoleleder at kom-

Autisme- og Aspergerforeningen for Voksne

Generalforsamling

Lørdag den **10. marts 2018** kl. 13.00
 I **Borgernes Hus i Odense**, lokale 3.6
 Østre Stationsvej 15, 5000 Odense C

Du finder dagsordenen på vores hjemmeside

Vi søger flere kræfter til foreningsarbejdet, og opfordrer enhver med interesse til at opstille til bestyrelsen eller som suppleant.

me frem til en afgørelse eller sætte indsatser i gang til barnet.

Det trækker sagerne ud og giver lange udsigter til, at barnet får den hjælp, det skal have. Ventetid er derfor et af de helt store problemer i sager om skolevægning. Rapportens interviews med forældre viser da også, at familierne bruger meget tid på at gå og vente på næste afgørelse, næste indsats og næste netværksmøde – og mange oplever at blive mødt med sætningen ”Nu ser vi lige tiden an” fra myndighederne. Alt imens går børnene hjemme og

kommer længere og længere væk fra skolen.

”Det er et problem, at forældrene står lidt magtesløse overfor, at de ikke kan klage og ikke bliver forstået. De bliver kastebolde i systemet og kan ikke gennemskue, hvor de skal gå hen for at få hjælp. Det er meget alvorligt og går ud over familierne, som sidder tilbage med hele ansvaret,” siger Nikolaj Nielsen, Institut for Menneskerettigheder.

Udover de klare mangler på klagegang og frist for ventetid så

skal der i sager om skolevægning også flere forskellige forvaltninger ind over. Skole-, social- og handicapforvaltningen er alle i spil, og ifølge Institut for Menneskerettigheder bliver sektoransvarlighedsprincippet i den forbindelse oftere en hindring end en styrke. Princippet skal sikre, at børn med autisme får den hjælp, de skal have af en forvaltning – uanset om de også får støtte fra en anden forvaltning. Men mange forældre oplever, at de bliver kastet rundt mellem forskellige forvaltninger, og at ingen af dem vil tage ansvar. Sko-

leforvaltningen lægger ansvaret hos socialforvaltningen og omvendt. Samtidig må forældrene navigere i systemet og holde forvaltningerne op på deres ansvar.

Den konstante ventetid betyder, at man mister muligheden for en tidlig indsats, der ellers kan betyde, at børn med autisme går hjemme i kortere tid, og at deres skolevægring ikke bliver lige så ødelæggende. En tidlig indsats vil dog samtidig kræve, at børnenes begyndende fravær fra bestemte timer eller flere dage uden skolegang bliver opdaget hurtigt og taget alvorligt. Der hjælper den nuværende fraværsbekendtgørelse ikke i skolerne. Rapporten om skolevægring tydeliggør nemlig, at skolerne kun kan registrere fravær som 'tilladt', 'ulovligt' eller 'sygdom'. Indenfor de kategorier falder de børn ud, der er hjemme, fordi de ikke magter skolens rammer. Og dermed forsvinder de ind i statikken over sygdom eller 'ulovligt fravær' i stedet for, at skolen tidligt kan opdage barnets mistrivsel og sætte ind. Når reglerne ikke sikrer børn med autismes rettigheder, er de med til at skabe meget lange sagsforløb. Det får konsekvenser for børnene – ikke kun fordi de går glip af undervisning, men også fordi mange ender med tillægsdiagnoser som stress og angst. Jo længere tid der går, jo større indsats er der brug for.

Hele familien belastes

Når reglerne på området arbejder imod familierne og sender dem ud i måneders ventetid, så er det ikke kun barnet med autisme og skolevægring, det går ud over. Hele familien bliver berørt af et barns mistrivsel, og for både forældre og søskende kan det få konsekvenser for deres egen trivsel og deres eget liv.

Børn med autisme bliver selvfølgelig ramt, når de gang på gang skal være i fysiske og psykiske rammer, der ikke passer til dem. Larm, mange børn, svære sociale regler og manglende støtte sender barnet ud i en konstant overbelastning, som gør dem dårlige. I de sager, Institut for Menneskerettigheder har undersøgt i rapporten, er det tydeligt, at børnenes funktionsniveau nedsættes meget i løbet af sagen. Flere får tillægsdiagnoser som angst, stress og depressioner – og nogle børn har selvmordstanker som konsekvens af den belastning, de oplever.

Også søskende i familien mærker ændringerne, når et barn med autisme har skolevægring. På grund af de voldsomme udfordringer bruger mange forældre al deres tid på at hjælpe barnet med autisme, og derfor føler mange søskende uden handicap sig overset i hverdagen.

Forældrene selv er hårdt ramt på flere områder af deres liv. I rapporten er der flere af forældrene, der fortæller, at de kalder sig selv 'projektledere', fordi de oplever, at det er dem, der skal tage ansvaret for sagen og sørge for at minde skolen og kommunen om aftaler, indkalde til møder og holde liv i sagen.

Mange ender med at blive sygemeldt med stress, fordi alt det arbejde bliver for meget, når de samtidig har børn, de skal tage sig af. De føler sig magtesløse og udmattede og ved ikke, hvad de skal gøre for at få hjælp.

En forælder fra rapporten beskriver det sådan:
"Privat er vi meget udfordret på grund af vores søns situation. Blandt andet er vores arbejdsliv slå-

et helt i stykker på grund af hans meget fravær fra skole og SFO. Desuden er vores ældste datter meget belastet af hans adfærd og har fået en depression. Situationen er alvorlig for os, da både økonomi og familiens velbefindende er stærkt belastet af situationen."

Barnet med autismes fravær fra skolen og de mange 'projektleder-opgaver' til forældrene betyder, at mange forældre må sygemelde sig fra deres job, sige op eller ender med at blive fyret, fordi de ikke kan passe jobbet længere. Nogen skifter branche for at få et job med mere fleksibilitet, så de kan få hverdagen til at gå op. Men også socialt oplever mange forældre at føle sig isoleret og miste deres netværk, fordi de bruger al tiden på at sikre ordentlig støtte til deres børn. Det beskriver Institut for Menneskerettigheders rapport om skolevægring, og også Landsforeningen Autismes Sårbarhedsundersøgelse fra 2017 viser, at mange forældre belastes af situationen. Her er det hele to ud af tre af forældrene, 67 %, der har stress på grund af arbejdet med det offentlige. 62 % er konstant trætte, 51 % har søvnproblemer, og 31 % føler sig isolerede.

På baggrund af den belastning af hele familien ser Institut for Menneskerettigheder på skolevægring som et stort problem. Grundlæggende er det et menneskerettighedssproblem, men også samfundsmæssigt er det ifølge dem bekymrende, at forældrene er udbrændte og uarbejdsdygtige – og at børnene går i stå med deres uddannelse og får sværere ved at komme tilbage i skolen igen.

Grundlæggende børneretlige og handicapretlige principper

- Princippet om barnets bedste: Selve kernen i børnekonventionen er, at barnets bedste skal komme i første række.
- Retten til aktiv deltagelse i samfundslivet: Et barn med handicap har ret til at deltage aktivt i samfundslivet på lige fod med andre.
- Retten til nødvendig, kompenserende støtte: Såfremt et barn med handicap har behov for individuel støtte for at kunne gøre sin ret til uddannelse og undervisning gældende, skal staten, efter ansøgning, yde rimelig bistand til at sikre, at barnets behov bliver opfyldt.
- Retten til at blive hørt: Det er et grundlæggende princip efter Børnekonventionen, at et barn har ret til at blive hørt i alle forhold, der vedrører dette.
- Alle børn og unge har en grundlæggende ret til uddannelse, og staten er forpligtet til at sikre tvungen, tilgængelig og gratis grunduddannelse for alle børn. Rettigheder knyttet til uddannelse bygger på et ligestillingsprincip, sådan at et barn med et handicap har ret til uddannelse og undervisning efter grundskolen i samme omfang som børn og unge uden handicap.

Kilde: Rapporten "Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole" fra Institut for Menneskerettigheder.

Institut for Menneskerettigheders anbefalinger

Kilde: Institut for Menneskerettigheders rapport - "Retten til uddannelse: når børn med handicap ikke går i skole"

1. Tidlig opdagelse og registrering af skolevægring med ny kategori for skolefravær

Der er i dag ingen viden om omfanget af skolevægring, fordi skoler kun registrerer fravær som tilfaldt fravær, sygdom eller ulovligt. Børn, der ikke trives i skolemiljøet, falder udenfor og registreres ikke.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Undervisningsministeriet laver nationale retningslinjer til tidlig identifikation af mistrivsel i skolen, så skolevægring forebygges.
- Instituttet anbefaler også, at Ministeriet ændrer reglerne for registrering af fravær, så staten kan opbygge data om skolevægring. En ny kategori kunne være 'bekymrende fravær' eller 'fravær på grund af skolevægring'. De kategorier beskriver situationen ved skolevægring bedre og sikrer, at der kan sættes ind med de rette indsatser.

2. Ret til sygeundervisning skal præciseres; det skal være tydeligt, hvornår sygeundervisning træder i kraft.

Sygeundervisning er til for at sikre, at børn følger med fagligt og har en tilknytning til skolen, selvom de er syge eller f.eks. under udredning. Det er dog efter nuværende regler ikke muligt at klage over manglende sygeundervisning. Reglerne er desuden i høj grad rettet mod elever med somatisk sygdom – ikke skolevægring.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Undervisningsministeriet skærper pligten til sygeundervisning, så det er klart, at ingen børn må være uden undervisning i over tre uger, hvis den manglende undervisning skyldes, at barnet ikke magter at gå i skole.
- De anbefaler også, at der sikres klageadgang ved afslag på sygeundervisning.

3. Klageadgangen på skoleområdet skal tydeliggøres

Der er ikke mulighed for at klage over mange af skolelederens afgørelser. Det er kun afgørelser i sager, der vedrører børn med et støttebehov på mere end ni timer om ugen, der kan klages over.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at bagatelgrænsen, der gælder for klageretten efter folkeskoleloven, afskaffes, så der sikres en simpel og forståelig klageadgang over skolelederens afgørelser. Der er ikke på andre områder tradition for en bagatelgrænse for klager, og Instituttet ser ingen grund til at opretholde grænsen for skoleområdet.

4. Ventetiden skal nedbringes, og der skal være en frist for ventetid på afgørelser

På skoleområdet er der hverken regler for, hvornår en udredning skal iværksættes eller være afsluttet. Der gælder heller ikke nogen pligt for kommunerne til at fastsætte vejledende frister for sagsbehandlingen. Det sætter barnet i en udsat situation, og ventetid er et problem.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at kommunerne forpligtes til at fastsætte vejledende sagsbehandlingsfrister på skoleområdet i lighed med det sociale område – så 'døde perioder' og lang ventetid under undersøgelsen af barnets sag undgås.

5. Sektoransvarlighedsprincippet må ikke hindre støtten til familierne

Princippet er lavet for at sikre, at den enkelte sektors – social-, sundheds- eller uddannelsessektorens – ydelser og støtte er lige så tilgængeligt for mennesker med handicap som for andre borgere. I flere sager bliver princippet dog en større hindring end en sikkerhed for familierne. Princippet forvirrer forældrene og sender dem rundt mellem forskellige afdelinger, som hver især ikke vil tage ansvar.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at sektorans-

varlighedsprincippet skal præciseres i serviceloven, så det står klart, at der ikke kan gives afslag på støtte med henvisning til det princip, hvis den nødvendige støtte ikke bliver ydet af en anden sektor, der har ansvaret.

Ferie med højt til loftet? Tag med til Malta

Vi rejser med Folkeferie fra Billund og Kastrup Lufthavn **den 15.-22. september 2018.**

Hver familie har sit eget feriehus på Mellieha Holiday Centre, hvor der siden sidste sommer er blevet lavet ny børnepool, ny legeplads og ny minigolfbane.

Malta ferien er inklusiv pædagogisk ledede aktiviteter alle dage.
Læs meget mere på: www.sikon.dk/rejser.aspx

- og tag med til Malta ...

KREDS BORNHOLM

Formand:
Tomas Schilling ..... Tlf. 42 19 01 22
E-mail: asfkredsbornholm@gmail.com

KREDS FYN

Formand:
Else Worm Jørgensen ..... Tlf. 29 88 87 98
E-mail: elseworm@gmail.com

AUTISMUFELAGIÐ/KREDS FÆRØERNE

Formand: Heidi Aagaard..... Tlf. +298 509031
E-mail: formadurin@autisma.fo

KREDS KØBENHAVN/FREDERIKSBERG

Formand:
Susan Elholm ..... Tlf. 27 14 39 99
E-mail: tine.heerup@gmail.com

KREDS GRØNLAND

Formand:
Karsten Høy..... Tlf. +299 558297
E-mail: karsten@greenlandholding.com

KREDS LIMFJORD

Formand:
Runa Dorph Petersen ..... Tlf. 28 63 49 63
E-mail: formand@kredslimfjord.dk

KREDS MIDTVEST

Formand:
Søren Dalgaard ..... Tlf. 53 11 31 45
E-mail: sbd54@youmail.dk

KREDS NORDJYLLAND

Formand:
Jørn Poulsen..... Tlf. 98 15 32 42
Kontakt telefon: ..... Tlf. 30 25 92 10
E-mail: jp@autismenord.dk

KREDS NORDSJÆLLAND

Formand:
Allan Jensen ..... Tlf. 29 21 97 20
E-mail: allanjensen51@hotmail.com

KREDS ROSKILDE

Formand:
Rune Gamby
E-mail: rune@au10sme.dk

Kredsene

AKTIVITETER

KREDS NORDJYLLAND

Legeland Nordkraft

Tid: Lørdag den 24. februar 2018, kl. 15.15-17.00

Sted: Nordkraft Kjellerups Torv 1, Aalborg

Pris: For medlemmer: kr. 25,- pr person. Ikke medlemmer: kr. 50,- pr person. Der betales kontant/mobilepay ved indgangen.

Tilmelding: Ved Mona Petersen på tlf. 29 46 65 35 eller mail mp@autismenord.dk.

Nu nærmer vi os vinterferien, og vi vil gerne invitere børn med autisme, deres søskende og forældre i Legeland.

Læs mere på Kreds Nordjyllands hjemmeside <http://autismenord.dk/wordpress/>

Alle er velkomne, og vi glæder os til at se jer.

Generalforsamling og oplæg med Anna Hjorth

Tid: Tirsdag den 6. marts 2018, kl. 17.30–21.30

Sted: Kollegievejens Skole, Festsalen indgang A, Kollegievej 1, 9000 Aalborg

Tilmelding: Af hensyn til et let traktement bedes I tilmelde jer via hjemmesiden autismenord.dk.

Tirsdag den 6. marts afholder vi generalforsamling; Anna Hjorth kommer og holder oplæg om service-loven som indledning til generalforsamlingen. Mere information kommer senere; hold øje med vores hjemmeside autismenord.dk.

KREDS TREKANTEN

Generalforsamling

Kreds Trekantens generalforsamling afholdes den 26. februar 2018, så sæt allerede nu kryds i kalenderen.

Kredsene

AKTIVITETER

KREDS ØSTJYLLAND

Hoppeland for børn med særlige behov og deres familier

Tid: Onsdag den 14. februar 2018, kl. 10.00-16.00

Sted: Ulstruphallerne, Nattergalevej 10, 8860 Ulstrup

Pris: Gratis entré for børn med særligt behov og deres søskende. Voksne kr. 50,- (ved forevisning af ledsagerkort eller medlemsbevis til en handicaporganisation er det gratis)

Der kan købes lette anretninger i idrætscaféen. Eller egen madpakke kan spises. Der er mulighed for at holde pause i et tilstødende lokale.

Generalforsamling

Tid: Tirsdag den 27. februar 2018, kl. 18.00

Sted: Vandresalen på Psykiatrisk hospital Risskov, Skovagervej 2, indgang 30, 8240 Risskov.

Kl. 18.00 Vi starter med at spise en sandwich.

Kl. 19.00 Bernt Weibæk, medlem af Hovedbestyrelsen og ejendomsfonden, holder oplæg om at oprette bosted for mennesker med autisme.

Kl. 20.00 Generalforsamling.

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Tilmelding senest den 21. februar på mail info@autismeoj.dk.

Se dagsorden for generalforsamlingen på Kreds Østjyllands hjemmeside www.autismeoj.dk.

Grøn aften

Tid: Tirsdag den 6. marts 2018, kl. 19.00–21.30

Sted: Psykiatrisk Auditorium, indgang 30, Skovagervej 2, 8240 Risskov.

Grøn aften er et arrangement, der henvender sig til forældre, andre pårørende, naboer, fagfolk og alle

andre, der omgiver børn med en autismediagnose. Der vil være: Introduktion til, hvad vores kreds kan tilbyde – og oplæg af Felix Munch om autistisk tænkning. Vi serverer kaffe/te og kage.

Tilmelding til info@autismeoj.dk senest dagen før.

Temadag: At slippe grebet og gribe forandringen - Når ens barn flytter hjemmefra

Tid: Lørdag den 17. marts 2018, kl. 9.30–16.00

Sted: Lyngåskolen, GrahamBellsvej 1, 8200 Århus N

Pris: Medlemmer: kr. 100,-, ikke medlemmer: kr. 200,-. Prisen er inkl. forplejning.

Oplægsholdere:

Trine Larsen, autoriseret psykolog, specialområde autisme

Dorte Bøg Kongsbach, pædagogisk konsulent, specialområde autisme.

En temadag til dig, der har brug for inspiration og guidning ift. de overvejelser, der er i overgangen, inden den unge flytter hjemmefra. Dagen er en kombination af oplæg og erfaringsudveksling mellem deltagerne.

Tilmelding senest den 10. marts 2018 på nfo@autismeoj.dk.

KREDS MIDTVEST

Autismevenligt restaurantbesøg

Tid: Tirsdag den 6. marts 2018, kl. 17.30-21.00

Sted: Gæstgivergården Phønix, Sønderlandsgade 21, 7500 Holstebro.

Pris: kr. 50,- pr. person (ekskl. drikkevarer)

Invitationen udsendes og kommer på hjemmesiden i uge 3.

KREDS STORKØBENHAVN NORD

Formand:
Guri Spiegelhauer ..... Tlf. 28 18 19 74
E-mail: guspi@xline.dk

KREDS STORSTRØM

Formand:
Sabine Hagens
E-mail: post@akzent.dk
AS-repr.:
Line Mackenhauer
E-mail: lima44@live.dk

KREDS SYDVESTJYLLAND

Kontaktperson:
John Olesen ..... Tlf. 22 18 49 08
E-mail: birgitogjohnlesen@privat.dk

KREDS SØNDERJYLLAND

Formand:
Kirsten Krohn Normann ..... Tlf. 26 41 53 62
E-mail: kontaktlaks@gmail.com

KREDS TREKANTEN

Formand:
Dorte Schandorph Jensen ..... Tlf. 29 67 00 67
E-mail: dortesjens@mail.dk

KREDS VESTEGNEN

Formand:
Brian Andersen ..... Tlf. 30 55 58 42
E-mail: vestegnen@autismeforening.dk

KREDS VESTSJÆLLAND

Formand:
Stina Lund ..... Tlf. 50 58 78 89
E-mail: stina.lund.lakv@outlook.dk

KREDS ØSTJYLLAND

Formand:
Marianne Banner ..... Tlf. 50 43 83 61
E-mail: marianne_banner@yahoo.dk
AS-repr. voksne:
Jane Hellkvist ..... Tlf. 30 20 38 94
AS-repr. børn:
Elsebeth Svane ..... Tlf. 86 21 06 06

Kredsene

AKTIVITETER

Generalforsamling

Tid: Mandag den 12. marts 2018, kl. 19.30-21.30
Sted: Langvadbjerg, Ringkøbingvej 108a,
7400 Herning

Den ordinære generalforsamling afholdes.
Dagsordenen i følge vedtægterne.

Verdens Autismedag

Tid: Fredag den 6. april 2018, kl. 9.00-15.00
Sted: Langvadbjerg, Ringkøbingvej 108a,
7400 Herning

Kreds MidtVest markerer Verdens Autismedag.

Nærmere oplysninger om arrangementerne
oplyses så vidt muligt på vores hjemmeside
www.kredsmidtvest.dk og i de invitationer, der
sendes ud pr. mail.

Hvis du skifter mailadresse, så husk at ændre denne
via Landsforeningen Autismes hjemmeside under
medlemskab/ adresseændring.
For nærmere information ring til kontaktperson
Jane Jensen på tlf. 53 11 31 49.

KREDS BORNHOLM

Kreds Bornholm afholder ordinær generalforsamling

Tid: Den 9 marts 2018. Kl. 19 til 21.
Sted: Vennepunktet, Østergade 54 I Rønne.
Der vil blive serveret kaffe og kage.

Punkter til dagsorden skal være bestyrelsen i hæn-
de senest den 2.marts 2018.

Venlig hilsen bestyrelsen.

Kredsene

AKTIVITETER

KREDS SYDVESTJYLLAND

Generalforsamling 2018 med spisning og oplæg om Temple Grandin

Tid: Onsdag den 7. marts 2018, kl. 18.00.

Sted: Jerne Kro, Fredensgade 28, 6705 Esbjerg Ø

Tilmelding: Den 28. februar 2018. Arrangementet er gratis for Autisme Kreds Sydvestjyllands medlemmer.

Kl. 18.00 Fælles spisning

Kl. 19.00 Oplæg om Temple Grandins besøg i Danmark

Efter oplægget og tilhørende spørgsmål er der generalforsamling.

Se dagsorden for generalforsamlingen på Kreds Sydvestjyllands hjemmeside kredssydvest.dk/.

For spørgsmål kontakt Hanne på mail hanne@kredssydvest.dk eller på tlf. 75 45 19 04.

KREDS STORSTRØM

Støttemuligheder til mennesker med autisme

Tid: Torsdag den 22. februar 2018, kl. 19.00–21.00

Sted: Maribo Gymnasium, Bygning D, auditoriet, Refshalevej 2, 4930 Maribo

Pris: Mødet er gratis

Tilmelding: Inden den 18. februar 2018 per mail til HHautisme@outlook.dk

Kontaktperson: Michael Weyand, 51 33 96 65

Mennesker med autisme mestrer livet bedre med den rette støtte. Men hvilke muligheder er der? Ulla Kjer fortæller om generelle regler, støttemuligheder efter lovgivningen og på uddannelsesområ-

det, samt hvad man skal være opmærksom på og selv kan gøre.

Indkaldelse til generalforsamling og filmen Det Digitale Tilbud

Tid: Torsdag den 22. marts 2018, kl. 18.00–21.00

Sted: "Konferencen", 2. sal i hovedbygningen (for enden af hovedvejen) på Oringe, Færggårdsvej 15, 4760 Vordingborg

Tilmelding: Inden den 19. marts per mail til HHautisme@outlook.dk

Kontaktperson: Sabine Hagens, 60 74 56 72

Inden generalforsamlingen vil der fra kl. 18.00-20.00 blive vist filmen Det Digitale Tilbud. Læs mere om den på Kreds Storstrøms hjemmeside.

Generalforsamlingen holdes kl. 20.00 i henhold til dagsorden efter vedtægterne.

Der er 2 bestyrelsesposter for en 2-årig periode på valg. Derudover skal vælges 2 suppleanter. Til repræsentantskabet skal der vælges tre medlemmer + 1 suppleant.

Forslag fra medlemmerne skal indsendes senest 14 dage før generalforsamlingen – den 8. marts 2018 – til Sabine Hagens, mail post@akzent.dk.

KREDS LIMFJORDEN

Generalforsamling

Tid: Den 1. marts 2018, kl. 19:00

Sted: Familiehuset Skive, Asylgade 4, 7800 Skive.

LANDSFORENINGEN AUTISMES HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Heidi Thamestrup .....Tlf. 26 20 16 58

Næstformænd:

Bernd Weibek.....Tlf. 24 24 63 99

Brian Andersen.....Tlf. 30 55 58 42

Hovedbestyrelse:

Christian Steward-Ferrer

Michael Weyand.....Tlf. 51 33 96 65

Kim Hansen.....Tlf. 56 48 08 89

Kristina Kristensen.....Tlf. 40 53 71 37

Peter K. H. Nielsen.....Tlf. 20 74 66 08

Stina Lund

Peter Jensen

Kathe Johansen

AUTISME- OG ASPERGER- FORENINGEN FOR VOKSNE

Formand: David Facius

Alle henvendelser til Autisme- og Aspergerforeningen for voksne, skal i øjeblikket ske på Landsforeningen Autismes telefon.

DIN KREDS

Husk at du altid kan gå ind på din kreds hjemmeside, hvor du kan finde og læse mere om de arrangementer, din kreds har planlagt.

Husk at holde din mailadresse opdateret så vi kan sende dig gode tilbud om foredrag, nyheder og aktiviteter.

Find din kreds på **autismeforening.dk**

Kredsenes

AKTIVITETER

KREDS SØNDERJYLLAND

Generalforsamling 2018

Tid: Onsdag 21. februar 2018, kl. 19.00-21.30

Sted: Kantinen i Sundhedscentret, Grundtvigs Allé 150, 6400 Sønderborg.

Pris: Arrangementet er gratis.

Tilmelding: Tilmelding til mail kontaktlaks@gmail.com eller på sms 20 82 42 52.

Dagsorden ifølge vedtægterne. Forslag fra medlemmer, der ønskes behandlet på den ordinære generalforsamling, skal indsendes til bestyrelsen senest 2 uger før på mail kontaktlaks@gmail.com.

Dagsorden vil bl.a. blive offentliggjort på kredsens lukkede facebookside samt på hjemmesiden <https://www.aabenraa.dk/oplevel/>.

Sanne Vahlun holder et oplæg om konflikthåndtering og forebyggelse af dagligdagens konflikter i relation til børn og unge med ASF. Sanne Vahlun er konfliktmægler, coach og mor til datter med Aspergers syndrom, ADHD og OCD.

KREDS VESTEGNEN

Generalforsamling og Pernille Aalund

Tid: Torsdag den 8. marts 2018.

Oplæg kl. 18.00 – og generalforsamling kl. 20.00

Sted: Kulturcentret, Poppel alle 12, 2630 Taastrup – lokale pejsestuen.

Pris: foredrag koster kr. 50,-. Det er gratis at deltage i generalforsamlingen.

Tilmelding:

https://www.place2book.com/da/choose_ticket_sales_workflow?seccode=2a3cbb9480

Kredsene

AKTIVITETER

Inden generalforsamlingen er der foredrag med Pernille Aalund med fortælling om et liv præget af udfordringer, men også en fortælling om de styrker, der kan følge med.

KREDS KØBENHAVN/ FREDERIKSBERG

Autisme og autismsens følgetilstande

Tid: Torsdag den 8. februar 2018, kl. 19.00- 21.00

Sted: Heerupsalen, Vanløse Kulturhus, Jernbane Allé 38, 2720 Vanløse

Pris: Gratis

Tilmelding: Alle er velkomne, dog gælder først til mølle-princippet.

Oplæg af Marie-Louise Max Andersen, autisemekonsulent, læge i børne- og ungdomspsykiatrien.

Dette foredrag giver en generel introduktion til autisme spektrum forstyrrelser med fokus på stress-sårbarhedsmodeller og udvikling af psykiatrisk komorbiditet. Der vil være særligt fokus på angst og detektivarbejdet, der ligger i at skelne mellem, hvad der er angst, og hvad der er en del af autisismen.

AutismePlusFar og Generalforsamling

Tid: Torsdag 22. februar, kl. 19.00-21.00

Sted: Heerupsalen, Vanløse Kulturhus, Jernbane Allé 38, 2720 Vanløse

Pris: Gratis

Tilmelding: Via kredsens hjemmeside fra den 18. december. Alle er velkomne.

Kontaktperson: Se kredsens hjemmeside <https://autismeforeningkbhfrb.wordpress.com>

Kreds København/Frederiksberg indkalder til generalforsamling, hvor vi først skal høre foredrag af Morten Gantzler Oschlag, som står bag bloggen AutismePlusFar; herefter er der generalforsamling i henhold til vedtægterne med valg til bestyrelsen.

KREDS STORKØBENHAVN NORD

Plads til forskellighed med VIA University College og generalforsamling

Tid: Onsdag den 14. marts 2018.

Oplæg kl. 18.00 – generalforsamling kl. 20.00.

Sted: Herlev Medborgerhus, Herlevgårdsvej 18-20, 2730 Herlev

Pris: Gratis

Tilmelding: Bestil via Kreds Storkøbenhavn Nords hjemmeside. Sidste frist for bestilling er den 7. marts 2018 kl. 10.00.

Det kræver ikke tilmelding, såfremt man kun ønsker at deltage i generalforsamlingen.

VIA University College kommer og holder oplæg om deres projekt 'Om læringsmiljøet i almene klasser kan udvikles og bliver mere inkluderende' – og deres erfaringer med opkvalificeringen.

Efter oplægget afholdes kl. 20.00 generalforsamling med dagsorden jf. vedtægterne. Forslag til vedtagelse på generalforsamlingen samt opstilling af kandidater skal fremsendes til bestyrelsen senest den 22. februar 2018 på mail@autisme-storkbh.dk.

LANDSFORENINGEN AUTISMES SEKRETARIAT

Banestrøget 19, 2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65
kontor@autismeforening.dk
www.autismeforening.dk

Sekretariatet har åbent 9.00-12.00 samt 13.00-15.00 alle hverdage.
Socialrådgiveren har åbent for telefonrådgivning: Mandag, torsdag og fredag kl. 9.00-12.00 samt tirsdag kl. 16.00-19.00.
Onsdag lukket.

Landsformand Heidi Thamestrup
Tlf. 26 20 16 58 / formand@autismeforening.dk
Arbejdsområder: ledelse, policy, redaktør, Tvangsbehandlingsnævnet, Autism Europe, børn og unge, Ankestyrelsens Praksisudvalg, Projekt Opportunity, VISOs faglige bestyrelse

Sekretariatschef Lars Grønlund
Tlf. 30 53 34 52 / l-g@autismeforening.dk
Arbejdsområder: IT, administration, Protektorat og SIKON konferenceseekretariat

Økonomimedarbejder Helle Bach
Tlf. 31 71 05 81 / bogholder@autismeforening.dk
Arbejdsområder: budget/regnskab, økonomistyring, personaleadministration

Socialrådgiver Ulla Kjer
Tlf. 70 25 30 68 / social@autismeforening.dk
Arbejdsområder: rådgivning, vejledning, artikler og foredrag

Kursussektretær Maria Frostholt
Tlf. 20 57 63 30 / kursus@autismeforening.dk
Arbejdsområder: kursussekretær, SIKON's kurser og konference

Kredsene

AKTIVITETER

KREDS ROSKILDE

Netværksmøder for bedsteforældre til børn med autisme

Tid: Den 20. februar 2018, kl. 19.00–21.00

Sted: Greve Borgerhus, lokale nr. 1, Greveager 9, 2670 Greve

Der er plads til max. 12 personer.

Tilmelding: til Jette Olsen på telefon 40 50 63 72 eller mail jette_susan@hotmail.dk.

Generalforsamling med foredrag

Tid: Tirsdag den 13. marts 2018, kl. 19.00–21.00.

Sted: Himmelev-Veddelev Boldklub (HVB), Herregårdsvej 46, 4000 Roskilde

Tilmelding: Det kræver ikke tilmelding.

Efter generalforsamlingen vil der blive afholdt foredrag med Anne Skov – "nedsmeltning". Anne vil i sit oplæg bl.a. komme ind på stress, kommunikation, følelser, advarselssignaler, strategier til at undgå/minimere nedsmeltninger, nedsmeltningens faser – set indefra og udefra, hvad man selv kan gøre, og hvordan omverdenen støtter bedst.

Netværksmøde for forældre

Tid: Den 19. marts, kl. 19.00–21.00

Sted: Tinghuset, Jernbanegade 21A, 4000 Roskilde.

Tilmelding: På mail til karina@au10sme.dk.

Der er altid plads til alle på møderne; tilmeldingen er for at sikre, at der er deltagere nok til at gennemføre møderne.

På vores netværksmøder har du mulighed for at møde andre forældre, som ofte har de samme el.lignende udfordringer, som du selv oplever.

Sociale Historier

-for forældre

En "Social Historie" skal formidle præcis social information, sådan at de dele, det sociale består af, bliver tilgængelige. Sociale Historier folder social information ud og gør informationen:

Konkret
Praktisk
Håndgribelig
Meningsfuld...

Tid: den 8. marts 2018

Sted: Banestrøget 19, Høje Taastrup

Pris: Kr. 2.500,-

Incl. materialer + forplejning

SIKON
2018

Læs mere på:
www.SIKON.dk

*Kurset er handicaprettet
og kan søges efter §41
-du kan få hjælp til at søge
hos socialrådgiver Ulla Kjær*

**World Autism
Awareness Day**

Vi løber for mennesker med autisme

Dato: 24.03.18 i Sorø.

Marathon: 1/4, 1/2, 1/1.

Overskuddet går ubeskåret til børn med autisme

Arrangør: Midt I Marathon Sorø

LANDSFORENINGEN
AUTISME

Midt I Marathon
Sorø

